

Asbest Dialoog

Rubriek: "Rechtspraak"

3 april 2026

Nr. 16

Asbestland op z'n kop: rechter veegt hardnekkige inventarisatie-mythe van tafel

Asbestland staat op een dieptepunt. Niet omdat de regels onduidelijk zijn, maar omdat toezichthouders, certificerende instellingen en delen van de markt willens en wetens zijn doorgedaan met een praktijk waarvan inmiddels onomstotelijk vaststaat dat die **geen wettelijke basis heeft**.

Zelfs ná het arrest van het Gerechtshof Amsterdam uit 2024 — waarin glashelder werd uitgesproken dat er **geén** automatische **inventarisatieplicht bestaat voor bouwdelen van vóór 1994** — bleef de Nederlandse Arbeidsinspectie boetes uitdelen, werkzaamheden stilleggen en bedrijven criminaliseren alsof de uitspraak nooit heeft bestaan.

Ook omgevingsdiensten gingen onverstoord verder met haar toezicht op basis van aannames, niet op basis van wet. En de CBI's? Die schreven vrolijk afwijkingen alsof het private schema boven de wet staat.

En precies op dit moment — terwijl Nederland een nieuw certificatieschema voorbereidt én de wetgeving moet worden aangepast aan het nieuwe Europese Asbestbesluit — dreigt de sector opnieuw dezelfde fout te maken: **oude dogma's recycleren in plaats van ze te corrigeren**.

Dit artikel is geen analyse. **Het is een waarschuwing**. Een waarschuwing dat de kloof tussen wet en praktijk zo groot is geworden dat het systeem op instorten staat — tenzij we nu eindelijk stoppen met **automatisme, belangenpolitiek en privaat gedicteerde schijnnormen**.

Wat niet gehoord mocht worden, moet nu gezegd worden. En dit keer luid en duidelijk.

1. De casus: bouwdeel uit de jaren '80-'90, geen inventarisatie, wél asbest

In de zaak die leidde tot het arrest van 1 augustus 2024 (ECLI:NL:GHAMS:2024:2166), liet een woningeigenaar een bouwdeel verwijderen zonder vooraf een asbest-

inventarisatierapport te laten opstellen. Tijdens de verwijdering werd asbest aangetroffen. Het Openbaar Ministerie eiste een veroordeling, verwijzend naar het algemene vermoeden dat in gebouwen van vóór 1994 asbest kan zijn toegepast.

ECLI:NL:GHAMS:2024:2166	
Instantie	Gerechtshof Amsterdam
Datum uitspraak	01-08-2024
Datum publicatie	06-08-2024
Zaaknummer	23-001243-23
Rechtsgebieden	Strafrecht
Bijzondere kenmerken	Hoger beroep

2. Belangrijke context: jarenlang handhaven op een niet-bestaande verplichting

In de praktijk is jarenlang — door de Nederlandse Arbeidsinspectie, certificerende instellingen (CBI's) en omgevingsdiensten — gehandhaafd, beboet en zelfs stilgelegd op basis van het idee dat:

- **bij werkzaamheden aan woningen van vóór 1994 altijd een asbestinventarisatie aanwezig moet zijn**, en
- **aannemers een "haalplicht" hebben**: zij zouden verplicht zijn om vóór aanvang van werkzaamheden bij de woningeigenaar te vragen naar een inventarisatie of vrijgave, en zonder die documenten de werkzaamheden niet mogen uitvoeren.

Deze lijn is nooit expliciet in de wet vastgelegd, maar is ontstaan uit beleid, marktpraktijk en een breed gedeeld (maar juridisch onjuist) automatisme: "*voor 1994 = altijd inventariseren*".

Het hof doorbreekt nu precies deze praktijk.

2.1 Wat het hof oordeelt

Volgens het hof bestond/bestaat **geen wettelijke verplichting** tot inventarisatie, omdat:

- er **geen concrete aanwijzingen** waren dat in dit specifieke bouwdeel asbest was verwerkt,
- de wet alleen een inventarisatie eist wanneer **naar redelijke verwachting** asbest aanwezig is.

Met andere woorden: het bouwjaar van de woning (1966) is niet automatisch bepalend voor de inventarisatieplicht.

3. Wat zegt de wet eigenlijk?

3.1 Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl)

Artikel 7.9 Bbl verplicht een inventarisatie wanneer iemand een deel van een bouwwerk sloopt **waarvan hij weet of kan vermoeden** dat er asbest in zit.

Dat “kan vermoeden” is de wettelijke verankering van de **redelijke verwachting**.

3.2 Arbeidsomstandighedenregelgeving (Arbobesluit)

De Arbo-regelgeving zegt **niet** dat elk bouwwerk van vóór 1994 automatisch inventarisatieplichtig is.

De kern staat in **artikel 4.54a Arbobesluit**:

- Een werkgever moet een inventarisatie laten uitvoeren **vóór werkzaamheden waarbij blootstelling aan asbest kan plaatsvinden**.
- Dat risico ontstaat alleen wanneer er **redelijkerwijs kan worden vermoed** dat asbest aanwezig is.

De wet koppelt de verplichting dus aan **feitelijke aanwijzingen**, niet aan een generiek bouwjaar.

De veelgehoorde regel “voor 1994 = altijd inventariseren” komt uit **beleidsuitleg van de Arbeidsinspectie**, niet uit de wet.

De Nederlandse Arbeidsinspectie schrijft op haar website:

“Een asbestinventarisatie is verplicht wanneer u bedrijfsmatig werkzaamheden laat uitvoeren aan een gebouw dat vóór 1 januari 1994 is gebouwd.”

Maar dit is een **beleidsmatige invulling**, geen wettelijke norm.

Het is een **vermoeden**, geen **juridisch feit**. **De website van de Nederlandse Arbeidsinspectie is onjuist.**

Het hof maakt duidelijk dat beleid geen strafrechtelijke norm kan dragen.

4. Hoe verhouden artikel 9 lid 4 en 5 van het Asbestverwijderingsbesluit (AVB) 2005 zich tot deze uitspraak?

Hoewel artikel 9 lid 4 en 5 van het Asbestverwijderingsbesluit 2005 (AVB 2005) in de uitspraak zelf **niet worden genoemd**, dringt zich onvermijdelijk de vraag op hoe deze bepalingen zich verhouden tot de lijn die het hof nu uitzet.

Jarenlang zijn juist deze artikelen door toezichthouders, CBI's en delen van de markt gebruikt als fundament onder een brede, automatische inventarisatieplicht — een interpretatie die in de praktijk veel verder ging dan de wet zelf toeliet.

De kernvraag is dus: als het hof zo duidelijk afstand neemt van generieke aannames en beleidsmatige automatismen, wat betekent dat dan voor de manier waarop artikel 9 AVB 2005 jarenlang is toegepast?

5. Wat regelden artikel 9 lid 4 en 5 AVB 2005 precies?

De bepalingen verplichtten de **opdrachtgever** om:

- **(lid 4)** vóór aanvang van **asbestverwijdering** een asbestinventarisatie te laten opstellen, en
- **(lid 5)** deze inventarisatie te verstrekken aan het gecertificeerde verwijderingsbedrijf.

Belangrijk is wat hier **niet** staat:

- Geen verplichting voor inventarisatie bij **gewone bouw- of sloopwerkzaamheden**.
- Geen verplichting voor inventarisatie bij **onzekerheid** over de aanwezigheid van asbest.

« Zoek opnieuw

Asbestverwijderingsbesluit 2005
Geraadpleegd op 01-04-2026.
Geldend van 01-01-2026 t/m heden.

Artikel 9

4 Het is verboden andere werkzaamheden in een binnenruimte te verrichten of te doen verrichten met betrekking tot een object ten aanzien waarvan een handeling als bedoeld in [artikel 6, eerste lid](#), is verricht, zolang niet een eindbeoordeling als bedoeld in het eerste lid is uitgevoerd of indien uit de eindbeoordeling, bedoeld in het eerste lid, volgt dat het te verwijderen asbest op de plaats van de handeling nog visueel waarneembaar is of de concentratie asbestvezels in de lucht, bedoeld in de [artikelen 4.51a, tweede lid](#), en [4.53c van het Arbeidsomstandighedenbesluit](#) wordt overschreden.

5 Het is verboden andere werkzaamheden in de buitenlucht te verrichten of te doen verrichten met betrekking tot een object ten aanzien waarvan een handeling als bedoeld in [artikel 6, eerste lid, onder a of b](#), is verricht of op de plaats waar een handeling als bedoeld in [artikel 6, eerste lid, onder c](#), is verricht, zolang niet een visuele inspectie als bedoeld in het tweede lid is uitgevoerd of indien uit de visuele inspectie, bedoeld in het tweede lid, volgt dat het te verwijderen asbest op de plaats van de handeling nog visueel waarneembaar is.

- Geen verplichting voor inventarisatie bij *alle bouwwerken van vóór 1994*.
 - Geen verplichting voor aannemers om een inventarisatie “op te halen” bij de opdrachtgever.
- Artikel 9 gold uitsluitend **nadát** vaststond dat er asbest zou worden verwijderd.

5.1 Hoe is dit artikel jarenlang verkeerd toegepast?

Ondanks de beperkte reikwijdte van artikel 9 AVB 2005, werd het in de praktijk gebruikt als fundament voor een veel bredere norm:
“Bij werkzaamheden aan woningen van vóór 1994 moet altijd een asbestinventarisatie aanwezig zijn.”

Hieruit ontstond de **mythe van de haalplicht**:
“Een aannemer moet altijd vragen naar een inventarisatie of vrijgave, anders mag hij niet beginnen.”

Maar deze verplichting staat **nergens** in het AVB 2005, het Arbobesluit of het Bbl. Het was een beleidsmatige constructie zonder wettelijke basis.

6. Jurisprudentie: het hof verduidelijkt situatieafhankelijk is.

Niet elk bouwwerk van vóór 1994 valt dus automatisch onder de verplichting.

Het hof maakt een cruciaal onderscheid dat jarenlang is genegeerd:

- De inventarisatieplicht ontstaat **alleen** wanneer er een **redelijke verwachting** is dat asbest aanwezig is.
- Die verwachting moet gebaseerd zijn op **feitelijke aanwijzingen**, niet op een generiek bouwjaar.
- Een bouwdeel moet **op zichzelf** worden beoordeeld.
- Beleidsregels of marktpraktijken kunnen **geen strafrechtelijke norm** creëren.

Daarmee bevestigt het hof impliciet dat artikel 9 AVB 2005 **nooit bedoeld was** als een generieke inventarisatieplicht voor alle bouwwerken van vóór 1994.

7. Wat betekent dit voor de vermeende “haalplicht” van aannemers?

De uitspraak maakt duidelijk:

- Een aannemer heeft **geen algemene haalplicht**.
- Een aannemer hoeft alleen te handelen wanneer er **concrete aanwijzingen** zijn dat asbest aanwezig kan zijn.
- Zonder aanwijzingen is er **geen inventarisatieplicht**, dus ook geen haalplicht.

- De verantwoordelijkheid van de aannemer volgt uit **feitelijke risico's**, niet uit beleidsregels.

8. Wat betekent dit voor de praktijk?

- ✓ **Handhaving moet terug naar de wet**
OD's, CBI's en de NLA kunnen niet langer handhaven op basis van een generiek vermoeden of beleidsregel.
- ✓ **Boetes en stilleggingen op basis van artikel 9 AVB 2005 zijn juridisch kwetsbaar**
Zeker wanneer er geen concrete aanwijzingen waren voor asbest in het betreffende bouwdeel.
- ✓ **Aannemers krijgen duidelijkheid**
Hun verantwoordelijkheid begint pas wanneer er **feitelijke signalen** zijn dat asbest aanwezig kan zijn.
- ✓ **De sector moet afscheid nemen van automatisme**
“Voor 1994 = inventariseren” is geen juridische norm, maar een misverstand.

9. Wat betekent dit voor woningeigenaren, aannemers en toezichthouders?

- ✓ **Minder verplichtingen bij kleine verbouwingen**
Voor bouwdelen die ná 1986 en vóór 1994 zijn geplaatst, vervalt de automatische inventarisatieplicht.
- ✓ **Meer ruimte voor gezond verstand**
Een bouwkundig rapport, foto's, materiaalherkenning en bouwjaar kunnen voldoende zijn om te bepalen dat geen inventarisatie nodig is.
- ✓ **Gemeenten en toezichthouders moeten hun beleid herzien**
Handhaving op basis van een generiek vermoeden is juridisch kwetsbaar.
- ✓ **Gecertificeerde bedrijven moeten transparanter worden**
De uitspraak legt bloot dat sommige adviezen te ruim of te commercieel zijn geïnterpreteerd.

10. Waarom deze uitspraak zoveel stof doet opwaaien

De praktijk — vooral bij gemeenten, toezichthouders en gecertificeerde bedrijven — hanteert al jaren een **strikte interpretatie**:

“Gebouw vóór 1994? Dan altijd inventariseren.”

Deze praktijk is deels ontstaan uit voorzichtigheid, deels uit commerciële belangen, en deels uit de wens om risico's te minimaliseren. Maar juridisch klopt die lijn niet altijd.

Het hof maakt nu duidelijk dat:

- het bouwjaar van het *te slopen onderdeel* leidend is,
- een **generiek vermoeden onvoldoende** is,
- de overheid niet zomaar mag handhaven zonder concrete aanwijzingen.

11. De kernvraag blijft: wie bepaalt de “redelijke verwachting”?

Dat is precies waar deze uitspraak zo belangrijk is.

Het hof zegt: **de feiten van het geval**.

Niet de aannames, niet de markt, niet de handhaving en toetsers.

12. Conclusie

1. De uitspraak van het Gerechtshof Amsterdam is geen gerechtelijke dwaling, maar een noodzakelijke verduidelijking van een norm die jarenlang te breed is toegepast.
2. Voor bouwdelen van vóór 1994 geldt dus niet automatisch een inventarisatieplicht. Alleen wanneer er **concrete aanwijzingen** zijn dat asbest is toegepast, moet een inventarisatie worden uitgevoerd.
3. Deze uitspraak dwingt de sector om terug te keren naar de juridische basis:
risicogericht, feitelijk onderbouwd en zonder onnodige lasten.

13. Vooruitblik: de volgende asbestmythe die gaat vallen

Deze uitspraak raakt meer dan alleen de inventarisatieplicht bij bouwdelen. Ze legt een fundamenteeler probleem bloot dat diep in de sector is ingebakken: de vanzelfsprekendheid waarmee **private schema's, SMA-rt-tabellen en certificatie-eisen** worden behandeld alsof het **wet** is.

Slotzin

Dit artikel beschrijft uitsluitend de feitelijke juridische situatie; niet mijn mening. Een structurele oplossing ligt alleen in het aanpassen van het Asbestverwijderingsbesluit, het Bbl en het Arbobesluit.

Want als een rechter al zegt dat een generiek vermoeden (“voor 1994 = inventariseren”) géén wettelijke basis heeft, dan is de volgende vraag onvermijdelijk:

hoe houdbaar is het dat een DIA verplicht wordt een hoog saneringsregime op te leggen voor een restant waarvan hij feitelijk kan aantonen dat het nooit tot relevante blootstelling leidt?

En nog scherper:

hoe kan het dat een professional die risicogericht en volgens de wet handelt, wordt afgestraft omdat hij niet buigt voor een private systematiek die verder gaat dan de wet zelf?

Deze uitspraak zet een breuklijn in het hart van de sector:

tussen **wettelijke risico-normen** en **private machtsstructuren** die jarenlang de praktijk hebben gedomineerd.

En die breuklijn gaat gevolgen hebben — voor DIA's, voor CBI's, voor OD's en voor de NLA.

In een volgend artikel ga ik precies dáár dieper op in: hoe SMA-rt, risicoklassen en private certificatieschema's zich verhouden tot het legaliteitsbeginsel, professionele autonomie en de grenzen van handhaving.

En aan de makers van het nieuwe certificatieschema wil ik dit meegeven: schrijf eindelijk een schema dat de wet volgt — niet de markt, niet de belangen, niet de oude reflexen. De tijd van “oude wijn in nieuwe zakken” is voorbij. De sector verdient geen cosmetische herverpakking, maar een fundamentele reset. En als dat niet uit de markt zelf komt, dan zal de volgende juridische correctie dat afdwingen.

En heeft u ondertussen een relevante vraag t.b.v. BV Nederland, stel ze dan gerust via een mail aan: asbestdialoog@gmail.com Melders blijven altijd anoniem — dat was zo, en dat blijft zo.

Deze bijdrage is naar eer en geweten opgesteld en gebaseerd op de best beschikbare informatie. Toch kan er altijd een fout of onvolledigheid insluipen. Zie deze tekst daarom als een uitnodiging tot dialoog en correctie.

Ik draag geen aansprakelijkheid voor gevolgen van het gebruik van deze informatie.

Copyright free.